

Es publiquen les memòries inèdites de Manuel Reventós sobre la Guerra Civil

Una generació frustrada

Manuel Reventós amb els seus fills Joan (fundador del PSC) i Maria Victòria el dia de Sant Esteve de 1939

JOSEP PLAYÀ MASET
Barcelona

Vuitanta anys després de la Guerra Civil encara apareixen testimonis inèdits d'aquella desfeta, ja siguin les fotografies d'Antoni Campaña, ara exposades al MNAC, o dietaris com el de l'economista Manuel Reventós que acaba de publicar l'editorial L'Avenç. Un i altre reflecteixen el trauma de la Guerra Civil i la frustració d'una brillant generació de professionals que van veure estroncats els seus ideals.

Diari de la guerra i Barcelona viscuda, amb introducció de Borja de Riquer i edició i notes de Josep M. Muñoz, recull un dietari sobre la Guerra Civil escrita "cop calent" i un text que evoca la Barcelona de principis del segle passat, des de l'urbanisme a la seva gent. Són dues peces que Joan Reventós, el fill, dirigent del PSC, volia publicar ja a finals dels anys seixanta, però que la seva germana Maria Victòria va preferir amagar i no ha estat fins ara, poc després de la seva mort, que les seves netes n'han facilitat la publicació.

Manuel Reventós Bordoy (1888-1942), llicenciat en Filosofia i Lletres i Dret, autor d'un estudi sobre el moviment obrer,

va treballar a la Diputació, a la Banca Arnús i a Crèdit&Docks. Es va casar amb Maria Carner, filla de Jaume Carner. Fundador d'Acció Catalana, el 1931 va ser director general de la República, i dos anys després participa en la Conferència Econòmica i Monetària de Londres, on coneix Keynes. Segons Eugeni Xammar, "fou sense cap mena de dubte el català més brillant de la seva generació".

Contrari a la revolta militar del 1936, va viure el "daltabaix" de la guerra amb un

"El català més brillant de la seva generació" viu amb un pessimisme absolut i l'evolució de la guerra

progressiu desànim i pessimisme, conscient que era la derrota del liberalisme i del catalanisme moderat que encarnava. L'indignava la destrucció de les esglésies, la repressió, l'actuació dels anarquistes, la incapacitat de la Generalitat per controlar els violents. Però també tenia clar que "després de la FAI haurem de suportar la Falange Española. Tot contra l'home europeu i lliure". I en una altra ocasió

diu que es troba entre "uns militars sediciosos" i "uns anarquistes analfabets i criminals". En aquest sentit, com recorda Borja de Riquer, "hi ha en tot el text una consideració subjacent que defensa que la revolució social era obra dels no catalans": identifica revolucionaris amb immigrants, els murcians, tesi similar a la d'altres catalanistes. Al principi tenia una certa esperança que Negrin controlés els llibertaris, però ben aviat es veu perdut també entre "una dictadura roja o negra".

Les anotacions s'inicien el 18 d'octubre de 1936 i acaben el 3 de gener de 1939, 23 dies abans de l'entrada dels franquistes a Barcelona. Anota amb absoluta llibertat el que veu, el que sent, i jutja amb duresa els polítics. Des de Negrin (dictador guanche) a Frederica Montseny ("repugnant pseudoliterata"); de Companys, a qui sovint anomena *pajarito*, a Tarradellas, a qui critica les col·lectivitzacions i la tolerància envers les patrulles de control. Poes republicans en surten ben parats. Potser Azaña, tot i que també el considera massa tou.

Ocupada Barcelona, Reventós va ser expulsat de la Universitat i de l'Ajuntament. Va morir el 1942, amb 53 anys, "trist i preocupat pel futur del país i de la seva família", va escriure el seu fill Joan. ●

El festival Mot arrenca a Girona amb Irene Solà

SILVIA OLLER
Girona

El festival literari Mot, suspès fa un any pel principi de la pandèmia, recupera enguany la majoria dels escriptors convidats i la temàtica de l'any passat, centrada en el procés creatiu. Serà una edició que combinarà el format presencial amb el virtual i en què participaran una quarantena d'autors catalans, nacionals i internacionals entre avui i el 27 març a Girona i Olot, les dues seus del festival.

Entre els noms d'aquesta edició destaquen el d'Irene Solà, autora del fenomen literari *Cantojo i la muntanya balla*, que la companyia La Perla 29 ha portat al teatre i que inaugura avui el certamen (18 h); Tracy Chevalier i la seva coneguda obra *La noia de la perla*, que parteix del conegut quadre del pintor barroc Johannes Vermeer, o el polonès Ignacy Karpowicz, que el 2020 publicava *Sónka*, la trobada entre un director de teatre i una àvia solitària que es converteix en art quan el dramaturg decideix trans-

formar la història en una producció teatral. També seran presents en aquesta edició l'australiana Heather Rose, els argentins Rodrigo Fresán i Silvana Vogt; la narradora francesa Maylis de Kerangal, i la croata d'origen serbi Lana Bastasic, autora d'*Atrapa la llebre* i guanyadora del premi de Literatura de la Unió Europea 2020 amb Irene Solà.

Completen la programació escriptors com Bernardo Atxaga, Màrius Serra, Perejaume, Jordi Lara, Victor Sunyol, Àngels Bassas, Alicia Kopf, Josep Maria Fonalleras, Quim Español, Lluís-Anton Baulenas, Gerard Quintana, Jordi Coca, Pere Parramon, Manuel Baixauli, Jaume Coll Mariné, Eduard Escoffet i Mariano Peyrou, entre d'altres, que conversaran sobre les seves experiències creatives i com conflueixen en la literatura. ●

Julia
Guillamon

Lou Ottens i el senyor Serra

El dia 10 d'aquest mes va morir Lou Ottens, l'inventor de la cinta de casset. Tots els que en vam fer servir, en un moment o altre dels anys setanta, vuitanta o començaments dels noranta, ens va saber una mica de greu. L'elogi més gran de la cinta de casset l'ha escrit Kiko Amat a *Mil violines y otras crónicas sobre pop y humanos*. Com que era tan difícil ensopegar una cançó, tirant amunt i avall amb les tecles FF i REV, t'acabaves empassant tota la cinta. Quan comences a escoltar un disc hi ha algunes cançons que se t'enganxen de seguida. D'altres, que potser al final són les que t'agraden més, et costen una mica. Quantes meravelles et perds si tries cada vegada les cançons que t'agraden i rebutges les que no t'enganxen a la primera? La cinta de casset, a més, era un gran mitjà de socialització. Jo n'havia gravat per a amics i per als bars on anava, i els amics me'n gravaven a mi. De vegades gravaves tot un disc i d'altres vegades t'entretienies a triar les cançons que més t'agradaven dels darrers discs que t'havies comprat. Aquelles cintes eren les rebesàvies de les *playlists* actuals. Com que tot era físic i es tocava, tenia molta consistència i era, em sembla a mi, més real.

Quan vam veure que passaríem el final de la pandèmia fora, em vaig comprar un plat, vaig trucar al fuster que em fes un moble, vaig treure tots els LP de les capes on dormien el son dels justos, i ara sento molta música en vinil. Fins i tot he començat a

Potser només em passa a mi, però quan sento discos a Spotify, és com si cacés mosques: no me'n queda res

comprar LP que sempre havia volgut tenir, en el web especialitzat Discogs. Es una mica la mateixa sensació que amb les cintes. Pots posar-te una cançó tota sola. Però el més normal és que posis una o les dues cares del disc. És l'ordre amb el qual els músics han volgut que se sentís la seva música! Té molt més sentit i és molt més intens. Potser només em passa a mi, però quan sento discos a Spotify, és com si cacés mosques: no me'n queda res.

La mort de Lou Ottens m'ha fet recordar una història de quan era adolescent. Un dels clients de l'hostal de la meua mare era un rellotger del Portal de l'Angel, el senyor Serra. Tenia una botiga molt petita, d'aquelles de porteria, però era un manetes i un as de la mecànica. Una vegada va aparèixer al menjador amb una insígnia de la Solidaritat Catalana... de 1906! Quants anys devia tenir a mitjan anys setanta, quan jo el servia a taula? Li agradava molt jugar a la Canasta, amb les seves netes i amb les senyores grans més tocades i posades que estiejaven a l'hostal. Jo també hi jugava, algun cop. Em va agafar confiança i una tarda em va explicar la seva gran aventura. Era molt melòman i l'empipava, quan sentia una simfonia, haver-se d'aixecar a canviar el disc (ell en deia *la placa*). Quan va començar el cinema sonor, va aconseguir uns metres de cinta de la Paramount i va inventar un aparell que aprofitava la banda de so de la pel·lícula per gravar música -amb l'extensió que volgués-. Em va fer un dibuix perquè entengués com funcionava. Havia inventat el casset! Va anar a oferir el seu invent als fabricants de discos, que se'l van treure de sobre de mala manera. I ara tota la glòria és per a Lou Ottens i la Philips. No hi ha dret.